Birgg, avagy kereskedelem Ã©s a kalÃ³zkodÃ¡s

Contributed by Blake
2004. October 20. Wednesday 19:26
Last Updated 2007. August 22. Wednesday 13:05

There are no translations availableÃ•me itt a Brigg, melyet hasznÃ¡ltak a kereskedelemben, Ã©s sokoldalÃºsÃ¡ga miatt kÃ¶zkedvelt volt a kalÃ³zok kÃ¶zÃ¶tt is. OlvassÃ¡tok el. MegÃ©ri.
A brigg a XVIII.sz utolsÃ³ Ã©veiben szÃ¼letett hajÃ³tÃ-pusok egyike, mellyel a rÃ©gi kereskedelmi vitorlÃ¡shajÃ³kat vÃ¡ltottÃ¡k fel. A Nyugat-Indiai, Ã©s Kelet-Indiai hajÃ³k tÃºldÃ-szÃ-tett Ã©s cicomÃ¡zott kÃ¼lsejÃ©t felvÃ¡ltottÃ¡k a letisztult, hatÃ©kony Ã© egyszerÅ± formÃ¡k. A brigg elsÅ‘sorban kereskedelmi cÃ©lokra Ã©pÃ¼lt kÃ©tÃ¡rbÃ³cos keresztvitorlÃ¡zatÃº hajÃ³. MÃ©retÃ©t a brigg tekinthetÅ‘ a legnagyobb kÃ©tÃ¡rbÃ³cos hajÃ³nak, 300-500t-Ã¡s vizkiszorÃ-tÃ¡sÃ¡val. Ã‰pÃ-tÃ©sÃ©ben hasonlÃ³ a telj hosszvitorlÃ¡zatÃº schooner, illetve a kÃ©t tÃ-pus keresztezÃ©sÃ©bÅ‘l szÃ¼letett brigantin.
A brigg elsÅ‘sorban kereskedelmi hajÃ³, mÃ©gis az idÅ‘k sorÃ¡n bizonyÃ-totta kivÃ¡lÃ³ kÃ©pessÃ©geit felfegyverzett hajÃ³kÃ©n Ily mÃ³don szerepet kapott mind a tengeri hadiselÃ©sben mind a hadiflottÃ¡k, mind a kalÃ³zok kÃ¶rÃ©ben. Fegyverzete nem Ã©pen elhanyagolhatÃ³ mÃ©rtÃ©kÅ±, mÃ©retÃ©ben vetekszik a kifejezetten katonai cÃ©lra kÃ©szÃ-tett korvettek fegyverzetÃ FÅ‘fedÃ©lzetÃ©n akÃ¡r 12-18 Ã¡gyÃº is helyet kapott. MÃ©retei miatt a brigg elsÅ‘sorban a tengeri Ã©s partvidÃ©ki hajÃ³zÃ¡sb kapott szerepet. HasznÃ¡ltÃ¡k kereskedelmi, Ã©s hadihajÃ³kÃ©nt is, szÃ¡llÃ-tott postÃ¡t, de elhÃ-resÃ¼lt rabszolgaszÃ¡llÃ-tÃ³ Ã kalÃ³zhajÃ³kÃ©nt is. A XIX.sz vÃ©gÃ©re szinte teljesen eltÃ¼nt a tengerekrÅ‘l, helyÃ©t betÃ¶ltÃ¶ttÃ©k a barkok, barkentÃ-nok persze nem utolsÃ³ sorban a gÅ‘zhajÃ³k. Kereskedelmi hajÃ³kÃ©nt maradt meg a legtovÃ¡bb, fÅ‘kÃ©nt az amerikai partvidÃ©ke Ã©s a FÃ¶ldkÃ¶zi tengeren.
A XIX.sz elejÃ©n az Ã©szak-amerikai partokon a magÃ¡nkÃ©zben lÃ©vÅ‘ briggeket felfegyvereztÃ©k, majd az amerikai kormÃ¡ menlevelÃ©vel ellÃ¡tva kalÃ³zakciÃ³kra hasznÃ¡ltÃ¡k Å‘ket, mely akciÃ³k cÃ©lja elsÅ‘sorban az angol kereskedelmi hajÃ³zÃ¡s ellehetetlenÃ-tÃ©se a partvidÃ©ken. A privateereknek nevezett kalÃ³zok szÃ¡mtalan angol hajÃ³t tÃ¡madtak meg Ã©s fosztottak ki. BÃ¡r az angol kormÃ¡ny nemegy fregattja vadÃ¡szott ezekre a hajÃ³kra, tÃºl sok sikert nem Ã©rtek el, mert a mozgÃ©kony Ã©s kis merÃ¼lÃ©sÅ± briggek kÃ¶nnyen eltÃ¼ntek, elrejtÅ‘ztek a partvidÃ©k mocsaraiban Ã©s a folyÃ³torkolatokban. Az Å‘ket Ã¼ldÃ¶zÅ‘ fregattok ezekre a helyekre nem kÃ¶vethettÃ©k Å‘ket.
A brigg az egyik olyan hajÃ³tÃ-pus, mely szerepet kapott Ausztria, majd kÃ©sÅ‘bb a K&K Kriegsmarine tÃ¶rtÃ©netÃ©ben. 1802 ben Austria kÃ©t felfegyverzett brigget kÃ¼ldÃ¶tt a MarokkÃ³i kalÃ³zok megfÃ©kezÃ©sÃ©re. Ez volt az elsÅ‘ eset, hogy osztrÃ hajÃ³ elhagyta az Adria vizeit. 1814-ben a flotta mÃ¡r 14 brigget szÃ¡mlÃ¡lt, 10 sorhajÃ³ Ã©s 8 fregatt mellett. A kÃ¶vetkezÅ‘ akciÃ³, mely nevet szerzett a briggeknek, El Arais MarokkÃ³i kikÃ¶tÅ‘vÃ¡ros megtÃ¡madÃ¡sa, mely sorÃ¡n kÃ©t korvett Ã©s egy schooner tÃ¡rsasÃ¡gÃ¡ban a Veneto brigg kiszabadÃ-totta a kikÃ¶tÅ‘bÅ‘l a Veloce nevÅ± brigantint 1829 jÃºniusÃ¡ban.A K&K flottÃ¡jÃ¡ban szintÃ©n a briggekhez kapcsolÃ³dik az alÃ¡bbi esemÃ©ny: Wilhelm von Tegetthoff admirÃ¡lis a flotta Montecuccoli nevÅ± briggjÃ©n kezdte meg szolgÃ¡latÃ¡t. MagyarorszÃ¡g tÃ¶rtÃ©nelmÃ©ben szintÃ©n kiemelt szerepet kapott ez a hajÃ³tÃ-p 1848-ban Kossuth Lajos megbÃ-zÃ¡sÃ¡ra a fiumei kormÃ¡nyzÃ³ ErdÅ‘dy JÃ¡nos tÃ¡rgyalÃ¡sokat kezdett az IMPLACABILE (kÃ©rlelhetetlen) nevÅ± brigg megvÃ¡sÃ¡rlÃ¡sÃ¡ra. Ez a hajÃ³ lett volna MagyarorszÃ¡g leendÅ‘ flottÃ¡jÃ¡nak elsÅ‘ hajÃ³ja. Mivel IMPLACABILE kereskedelmi hajÃ³ volt, ezÃ©rt a megvÃ¡sÃ¡rlÃ¡sa utÃ¡n AngliÃ¡ba kÃ¼ldtÃ©k felfegyverzÃ©sre Ã©s felszerelÃ azonban az angol hatÃ³sÃ¡gok a hajÃ³t elkoboztÃ¡k, Ã©s kÃ©sÅ‘bb gyapjÃºszÃ¡llÃ-tÃ¡sra hasznÃ¡ltÃ¡k. Ilyen dicstelen vÃ©get Ã fÃ¼ggetlen magyar hadiflotta elsÅ‘ hadihajÃ³ja.A cikkben szereplÅ‘ fÃ©nykÃ©pek a Roald Amundsen nevÅ± iskola Ã©s kikÃ©pzÅ‘hajÃ³t Ã¡brÃ¡zoljÃ¡k. Ez a brigg 1952-ben Ã©pÃ¼lt, majd 1992-ben Ã¡tÃ©pÃ-tettÃ©k Ã©s modernizÃ¡ltÃ¡k. Az Ã¡tÃ©p felszereltÃ©k modern kommunikÃ¡ciÃ³s Ã©s mÅ±holdas eszkÃ¶zÃ¶kkel. SzemÃ©lyzete 44 fÅ‘.NÃ©hÃ¡ny technikai adat a Roal Amundsen briggrÅ‘l:

- VÃ-zkiszorÃ-tÃ¡s:450t /a briggek vÃ-zkiszorÃ-tÃ¡sa Ã¡ltalÃ¡ban : 300-500t
- Hossz:50,2m /a briggek hossza Ã¡ltalÃ¡ban : 30-60m
- SzÃ©lessÃ©g :7,2m /a briggek szÃ©lessÃ©ge Ã¡ltalÃ¡ban : 6-10m
- VitorlafelÃ¼let: 850m2.A briggek nevÃ©hez fÅ±zÅ‘dik az egyik legismertebb kÃ-sÃ©rtethajÃ³ histÃ³ria is. 1872-ben a Mary Celeste brigantin New York-bÃ³l indult 1500 hordÃ³nyi szesszel megrakva. NÃ©hÃ¡ny nap mÃºlva kÃ¶vette egy mÃ¡sik kereskedelmi hajÃ³, melynek kapitÃ¡nya barÃ¡tsÃ¡gban volt a Mary Celeste kapitÃ¡nyÃ¡val (B.S.Briggs). Ãštjuk sorÃ¡n a kÃ©t hajÃ³ Ã¶sszetalÃ¡lkozott a tengeren Ã©s a talÃ¡lkozÃ¡st ki akarta hasznÃ¡lni a Dei Gratia hajÃ³ kapitÃ¡nya (D.R.Morehouse) egy kis beszÃ©lgetÃ©sre. CsÃ³nakjukkal a Mary Celeste-hez eveztek, majd felkapaszkodtak a hajÃ³ fedÃ©lzetÃ©re. Legnagyobb megdÃ¶bbenÃ©sÃ¼kre a hajÃ³ szemÃ©lyzete eltÅ±nt. Se csetepatÃ©nak, se viharnak semmi nyoma. Csak egy mentÅ‘csÃ³nak hiÃ¡nyzott... ForrÃ¡s : www.fabulis.hu